

L'AIGUA QUE ÉS FONT D'ON BROLLA VIDA ETERNA

Carles Foz Moreno

PREGÀRIA INICIAL: Deu té set que l'home tingui set d'Ell (Sant Agustí, *De diversis quaestionibus octoginta tribus* 64, 4).

TEXT EVANGÈLIC

Sant Joan 4, 4-14

¹ *Jesús va saber que havia arribat a oïda dels fariseus que ell feia més deixebles i en batejava més que Joan.* * ² De fet, no era Jesús qui batejava, sinó els seus deixebles. ³ Llavors va deixar Judea i se'n tornà a Galilea ⁴ *Jesús havia de travessar Samaria.* * ⁵ Arribà, doncs, en una població samaritana que es deia Sicar, no gaire lluny de la propietat que Jacob havia donat al seu fill Josep; * ⁶ allà hi havia el pou de Jacob. Jesús, cansat de caminar, s'assegué allí a la vora del pou. Era cap al migdia. * ⁷ Una dona de Samaria es presentà a pouar aigua. Jesús li diu:

—*Dóna'm aigua.*

⁸ *Els seus deixebles se n'havien anat al poble a comprar menjar.* ⁹ *Però la dona samaritana preguntà a Jesús:*

—*Com és que tu, que ets jueu, em demanes aigua a mi, que soc samaritana?*

Cal recordar que els jueus no es fan amb els samaritans. *

¹⁰ *Jesús li respongué:*

—*Si sabessis quin és el do de Déu i qui és el qui et diu: «Dona'm aigua», ets tu qui li n'hauries demanada, i ell t'hauria donat aigua viva.*

¹¹ *La dona li diu:*

—*Senyor, no tens res per a pouar i aquest pou és fondo.*

D'on la trauràs, l'aigua viva? ¹² El nostre pare Jacob * ens va donar aquest pou, i en bevia tant ell com els seus fills i el seu bestiar. Que potser ets més gran que no pas ell?

¹³ *Jesús li respongué:*

—*Tots els qui beuen aigua d'aquesta tornen a tenir set.* ¹⁴ Però el qui begui de l'aigua que jo li donaré, mai més no tindrà set: *l'aigua que jo li donaré es convertirà dintre d'ell en una font d'on brollarà vida eterna.

QUÈ DIU EL TEXT?

Després de trobar-se amb Joan el Baptista a Judea, Jesús va saber que els fariseus estaven en contra seva per batejar, Ell i els seus deixebles, més que Joan, i decidí tornar-se'n a Galilea, la seva regió d'origen.

El camí cap a Galilea passava per Samaria, una regió de muntanyes no gaire altes, habitada per descendents dels pobladors estrangers que havien arribat d'indrets llunyans de l'imperi assiri després de la deportació de gran part de la seva població que el rei assiri Sargon dugué a terme després de la conquesta de Samaria el 722 aC.

Els samaritans practicaven el samaritanisme, una religió lligada amb el judaisme, i es regien pels cinc llibres de la Torà, el nostre Pentateuc. La seva ciutat sagrada era Sicar, on, segons el llibre del Gènesi, Jacob havia erigit un altar a Déu. Els jueus menyspreaven els samaritans, tant per motius de raça, per estar mesclats amb altres pobles no jueus, com per considerar la seva religió corrupta per estar influenciada per altres religions no jueves.

Tot i que Samaria no és la regió més seca de l'antic Regne de Judea, situat més al sud, l'aigua tenia llavors un profund va-

lor per a tots els habitants de la zona, que amb certa freqüència travessaven zones desèrtiques. En aquella cultura, al caminant que arribava a un pou, o a un oasi, no se li negava l'aigua, ni es podia entendre un senzill beure aigua i seguir el camí, sinó que en la cultura local era normal aturar-se un temps a conversar. Per dir-ho d'una altra manera, un oasi o un senzill pou eren un lloc de trobada.

L'aigua té també un profund significat espiritual, representa sovint la vida, com ja se'n parla als orígens, es a dir, al llibre del Gènesi (Gn 1, 22; Gn 2,10).

També podem llegir sobre l'aigua com a do al profeta Ezequiel (Ex 34, 26), o també com el lloc on es du a terme el pas de l'esclavitud a la llibertat pel poble d'Israel al Mar Roig (Ex 14, 15-31), i en altres moments rellevants de l'Antic Testament, fins a arribar al mateix baptisme de Jesús als quatre evangelis (Mt 3,13-17 i altres), i finalment a l'aigua que brollarà del costat del Crucificat (Jn 19, 34).

El pou de què ens parla aquesta lectura és aquell que varen excavar Abraham i el seu fill Isaac, es a dir el pare i l'avi de Jacob, i la tradició rabínica afirmava que Jacob havia fet vessar l'aigua miraculosament. No era per tant un lloc qualsevol, ni una fita més en el camí, sinó un lloc significat on reposar una estona, conversar, compartir amb l'altre viatger o la persona resident al voltant del pou.

La samaritana es presenta també a pouar aigua. No sabem d'on ve, però sembla evident que si ve a pouar, i no a beure aigua només, hem d'entendre que viu a prop, tant perquè és samaritana, d'aquella regió per tant, com pel fet que se'n durà poals d'aigua, i això no es pot dur molt enfora. No és, per tant, una viatgera, sinó qualcú que viu vora el pou.

Jesús demana aigua a la samaritana, iniciant així un diàleg on la samaritana expressa la seva sorpresa pel fet mateix que un jueu demani aigua a una samaritana. Tanmateix no li nega l'aigua a Jesús, però vol entendre per què Jesús ha passat per damunt dels prejudicis racials i religiosos que hi ha entre els dos pobles.

La resposta de Jesús transcendeix les diferències i anuncia a la samaritana que Ell és qui li pot donar a conèixer el do de Déu.

La conversa se situa per part de Jesús en un nivell profund, més enllà de parlar només de set física, sinó que parla d'aigua viva, i la reacció de la samaritana es remet a la llei, a l'Antic Testament, a l'autoritat de Jacob, venerat en comú per ambdós pobles, i demana a Jesús directament si Ell és més gran que Jacob.

La samaritana potser ha entès que la conversa tracta ara de quelcom molt més important que la substància aigua, i de les dues fonts de la paraula que ambdues comunitats beuen i comparteixen.

Tal vegada recorden les paraules del salm 42:
*2Com la cérvola es deleix per les fonts d'aigua,
també es deleix per tu la meua ànima, Déu meu.*
*3Tot jo tinc set de Déu, del Déu que m'és vida;
¿quan podré anar a veure Déu cara a cara?*

La set de què parla Jesús a la samaritana està clar que és set de Déu, que és vida.

I ara, a la pregunta de la samaritana citant el pare Jacob, la

resposta de Jesús revela qui és la seva persona, quan anuncia que qui begui l'aigua que Ell dona no tindrà set mai més. Es una afirmació agosarada, perquè només Déu pot prometre assaciar la set incansable de la persona.

Els rabins consideraven la llei com a do de Déu, i això era compartit amb els samaritans, i entenien que la llei podia assaciar d'alguna manera la set de conèixer Déu, però Jesús es proclama ell mateix com l'únic que pot no ja assaciar la set, sinó donar una aigua que farà brollar dins la persona la vida eterna. Jesús es proclama, doncs, com la font inesgotable d'aigua viva que anunciava el profeta Jeremies (Jr 2, 13) quan diu:

*¹³ El meu poble ha comès un doble mal:
m'ha abandonat a mi, font d'aigua viva, i s'ha excavat
cisternes, cisternes esquerdades, que no retenen l'aigua.»*

QUÈ EM DIU EL TEXT

L'evangelista Joan ens presenta un Jesús que ve a trobar-se amb qualsevol persona, sense fer distincions de raça o credo. Ningú no té dret, per tant, a sentir-se indigne quan Ell toca a la porta, perquè aquesta pretesa indignitat és potser una falsa humilitat, un recurs per fugir de la trobada, del que Ell em pugui demanar.

Jesús em diu en la seva actuació que Ell cerca tothom en la seva circumstància personal, que parla a l'interior de la persona tal com és ara, que així em pot parlar en la meua realitat, amb les meves creences, que accepta amb dolcesa que li faci preguntes i que tingui dubtes, i, sobretot, que Ell, només Ell, pot donar-me a conèixer el do de Déu.

La trobada amb Jesús es fa al lloc propi de la persona interpel·lada, i és Jesús sempre el qui s'avança, el qui pren la iniciativa i qui conversa amb la persona des de la realitat coneguda per aquesta persona. Per tant, Jesús no sols ve a trobar-se amb mi, sinó que ve al meu espai, on hi pugui haver un diàleg, com en aquest cas és l'entorn del pou.

Comprendre això, que Ell ve a l'espai propici per al diàleg, em remet a pensar en l'oració, i per tant en la necessitat de posar-me jo en disposició de rebre la seva visita.

Si no dedico un temps i un espai a la oració pot ésser que, tot i que per a Jesús res no és impossible, l'enrenou del quotidià faci prou difícil la trobada.

L'actitud de Jesús em consola, perquè es veu clarament que no s'impacienta de la incomprensió de la samaritana, i accepta contestar als seus dubtes i inquietuds. Ella no pot entendre que qualcú se situï per sobre de Jacob, però Jesús li parla de l'aigua viva que només Ell pot donar, i pregunta el que troba important. Vist com actua amb la samaritana, també jo puc demanar allò que no entenc, i això no és falta de fe sinó prendre seriosament aquesta trobada personal amb Jesús. Al cap i a la fi, no és amb els amics amb qui més preguntes fem? i com més íntims són, no és quan més ens atrevim a demanar?

Si abans de Crist el do de Déu era la llei, la paraula donada a Moisès i als profetes, ara el do de Déu es la Paraula amb majúscules, es a dir el mateix Jesucrist, que ens dona l'Esperit. Amb aquesta lectura arribo a entendre que aquest Esperit Sant, simbolitzat en l'aigua, que és Déu mateix, pot habitar al meu interior i, com a Déu que és, com una Font inesgotable d'aigua viva.

Ara comprenc que així com la llei, revelació de Jahvé a l'Antic Testament, és per a la samaritana una preparació a la revelació completa de Déu que només es dona en la trobada amb Jesucrist, també per a mi la Paraula de Déu, els sagraments, la pregària, tot és una preparació per al fet essencial de la meva vida, que és la trobada personal amb Jesús, el Déu viu i vertader. La llei en paraules passa a ser la llei en la Paraula feta carn en Jesucrist.

QUÈ RESPONC AMB LA MEVA VIDA A AQUEST TEXT

Vull comprometre'm a cercar espais per trobar-me amb Jesús, sense por que em vegi tal com soc, sense l'excusa de menystenir-me, de dir-me indigne.

Necessito espais i temps que em permetin fugir de l'ofuscació dels afanys diaris, i pouar en el meu interior per trobar-me amb el Crist.

En el meu seguiment de Jesús no em vull conformar ni tan sols amb la seva paraula, els sagraments, la pregària, sinó que tot ho poso al servei de la relació personal amb Ell.

Per gaudir de la relació amb Ell, he de conrear i fer créixer espais de diàleg, és a dir d'oració, on tal vegada només calgui senzillament escoltar en silenci com em parla el Crist vivent i parlar-li jo, dir-li les meves inquietuds i els meus dubtes. Vull dialogar amb Ell, com el meu amic més íntim, qui més em coneix i estima.

Vull tenir dins mi la Font d'aigua viva i en la pregària vull demanar l'Esperit sant, i mantenir-lo viu i brollant al meu interior.

Quan caigui, per debilitat o per error, buscaré la reconciliació amb Jesús de tot allò que m'allunya d'Ell, del pecat, i seguint la imatge d'un pou, vull tenir el coll net de males herbes, no permetre que es contamini el pou, mantenir-lo net, i quan s'embruti netejar-lo amb el sagrament de la reconciliació.

Estic ben cert que la Font que vull tenir al meu interior farà brollar vida eterna, és a dir que la que podré gaudir després del pas de la mort ja la puc tastar ara en la meva vida mortal. Si la Font brolla, podré seguir el meu camí com a pelegrí pel desert del món i, en el meu caminar, imitant el Senyor que va al davant, atendre tots els que pateixen al costat del camí, com feia Ell.

Dona'm Senyor d'aquesta aigua viva.

Tu em coneixes i saps la set que tinc i que ningú més que Tu no pot assaciar.

Apaga amb la teva aigua, Senyor, el foc del pecat que m'amenaça i m'envolta.

Dona'm Senyor el do del teu amor. Fes-me a mi també comunicador del teu amor, oferint la teva aigua a tantes persones que viuen assedegades i sense esperança.

Gràcies, Senyor, per l'aigua de la Vida.